

„Сливи за смет“ на Центъра за изкуства „За Рогоните“

Пълен успех. Известната приказка, до която всяко дете се е докосвало, беше пресъздадена от актрисата Десислава Минчева. Тя успя да изгради всички персонажи от приказката – въплътена чрез тялото си в момъка, който търси най-работната девойка, актрисата изигра чрез кукли и мързелива, и претенциозна госпожа, и стара баба, и накрая работливата девойка. Те бяха раздвижени чрез различни части на тялото ѝ (ръце, крака, гръб). Историята се разказва почти без думи и залага на музикалното си оформление (Десислава Минчева), а сценичното пространство изненадва с възможността си за бързо и лесно претворяване (сценография и кукли Ханна Шварц). Визуално, звуково и актьорски представлението впечатли всички зрители. Посланието достигна до нас по най-прекрасния начин. Нямаше и най-малък опит за лъжа и може би това беше причината за детските усмивки след края на представлението, а за моята – със сигурност.

Следващото представление, което предизвика емоции в децата беше „Хензел и Гретел“ на ОБКТ-Благоевград. „Страшната“ приказка на Братя Грим беше изиграна от актьорите Венета Паунова и Бранимир Митов. Тяхното физическо присъствие на сцената изобразяваше злата мащеха и неуверения баща, а куклите – Хензел и Гретел. Децата от салона бяха приковали поглед в сцената, дори до себе си чух тихо гласче: „Не бой се, аз съм до теб!“ Както вече споменах, невъзможно е да излъжеш малкия зритель, че нещо е страшно, а то в действителност да не е.

„Как се лекува лъвски страх“ на ДКТ-Хасково се оказа без успех. Разказът за едно малко момченце, което се опитва да помогне на царя на джунглата да превъзмогне налегания го страх, се оказа прекалено неинтересно, както на сюжетно ниво, така и на изпълнителско. Причините, които ме доведоха до този извод, отново се кореняха в поведението на публиката. Децата говореха помежду си и демонстрираха липсата си на интерес по най-невинния начин, на който са способни – чрез сравнението с телевизионни предавания и то определено не беше в полза на играещото се пред очите им представление. През времетраенето

му отново бях върната в сегашната си кожа, детето в мен бързо отстъпи място на възрастния и неговото скептично отношение към света. Друга причина за слабия зрителски интерес откривам и в куклите – липсваше им красота и „морално остарелите“ материали за направата на лъва подсеца по-скоро за стар китеник, а не за царя на животните. Не само не повярвах, но и се озорчих от видяното.

Последното представление, за което искам да пиша, не подлежи на досегашната система на оценяване. То определено не беше за деца и в този случай няма да се позовавам на детето в мен. Става въпрос за постановката „Цар Шушумига“ на ДКТ-Пазарджик. Този текст се реализира за първи път на сцена. Тъжната равностметка показва, че от написването му са изминали повече от 40 години. Ситуацията във владенията на Цар Шушумига е мрачна и угнетяваща. В подземното царство светлина не се допуска. Управителите са оприличени на змии и гущери, защото мракът ражда влечуги. В тази отчайваща атмосфера попада малко момиченце, което иска да спаси кучето си. Въздухът „се раздвижва“ от чуждоземната поява на детето – то не е „продукт“ на тази система. Детето не възприема, и най-важното, не приема погледен начин на живот – живот, в който слънцето отсъства от света. Куклите в представлението впечатляваха с многобройността и разнообразието си. Те спомогнаха за изграждането на царството на Цар Шушумига, допълнени от мултимедия.

Връщам се на мислите си преди началото на Фестивала – ще успее ли да се потопя отново в детските си години и да възродея невинния си поглед, вярата си, че всичко, което се случва пред мен, не е преднамерена измислица, а самият живот. Сега вече мога да си отговоря. Да, успях да повярвам „че има смисъл от това“, че детството не е просто отрязък от време, че живота не е елементаризирал случването си, че изкуство все още съществува и най-важното – че има стремеж и целенасоченост то да е магично. Но е нужно всички ние да помогнем на „реалността“ да продължи да ни очарова. Децата не са компютърно-телевизионни зомбита, а доста често са ключът към чудеса. Ние, възрастните, приемаме подаръци, нали? ■

През година в Ямбол!

Юлиана Цветкова

Казват, че „времето не знае път назад“ и въпреки това, ние често обръщаме поглед към спомените си, за да ги преживеем отново и отново.

Подобен е случаят и с националния кукленотеатрален фестивал в Ямбол „Михаил Лакатник“! Дори това да не е постоянната ви дестинация, то определено си

заслужава да отскочате готам, поне през година, за да се отдадете на доза куклено изкуство и да забравите поне за миг за случващото се около вас. Нека попътуваме малко, да се посмеем малко повече и напълно да се потопим в приключенията на внимателно подбраните фестивални заглавия, които напълно задоволяват всякакъв вид

интерес. А това се оказва много важна част от идеята на фестивала, тъй като сегашните деца вече са затрупани с толкова информация, че би било престъпление, да ги ограничим в определена тематика. Разбира се, тук се поражда и проблемът за това с какво те могат да бъдат изненадани. Но, за да се стигне до изненадата, те първо

трябва да повярват и да забравят поне за момент кое е фикция и кое е реалност. А останалото е единствено в ръцете на актьорските изпълнения, чиято целеустременост и непринудена активност, плавно повежда зрителя по пътеките на неговото въображение. Тяхната индивидуалност и изключителност дава шанс на всеки един от зрителите да открие своята ниша: я в детските класически приказки, я в изобретателните представления за възрастни.

Такъв пример за излизане от баналното, което ни залива в космически мащаби е постановката „Сливи за смет“. Прецизно усетената граница между представлението за възрастни и тези за деца, предразполага в салона да се чувстват уютно и двата типа публика. Тези, които ще успеят да оценят сюжета, базиран на българска народна приказка, както и хумора, примесен с трогателни емоции, и други (в лицето на малките зрители), които искрено ще се засмеят на комично раздвижените кукли. Но както в повечето случаи се оказва – детайлът е важен! Този, който свързва частичките в конструкцията и който кара възрастните да се ровят в пъзелата с големите части на по-малките. Такъв тип детайл е митологичната страна, която ведрият полъх на този моноспектакъл на Десислава Минчева донесе в сюжета. В него момък продава сливи за смет, с цел да си намери мома. Така, изведнъж, на сцената се раждат различни характери, които са разкрити с помощта на силна ирония, на която можем да се насладим, докато изумените деца около нас се радват на раздвижването на материята. По този начин, образът на момъка успя да разсмее с мимиките и жестовете си и да ни пресъздаде историята по един изключителен начин, тъй като самоиронията е едно от най-силните ни качества.

И за да видим дали тя присъстваше и в следващия спектакъл се насочихме към най-голямата забава, а именно в горската дъбрава! Но ето, че там шумът от викането, влезна в правилната тоналност на музиката, идваща от сцената... А резултатът беше – звук,

*Хензел и Гретел
Hensel and Gretel*

толкова силен, че дори и привикналите с нощния живот, биха искали да му се противопоставят. Но, за съжаление, те сякаш нямаха тази възможност, тъй като около тях бавно се надигаха малки телица, които скачаха по седалките и хвърляха остатъци от „Зрънчо“. Оказа се, че хвърлянето на нещо във въздуха беше на мода и ужасът в очите на придружителите на децата в салона, сякаш им пречеше да се сетят за начин, който би въвел дисциплина сред бултуващите деца. И все пак, ако накрая питаме някое от тях, кое представление най-много им е харесало, то със сигурност „Забава в горската дъбрава“ ще е в тяхното топ 2. Дали заради брейка на костенурките или заради хип-хопа на мечките, не е ясно. Но е ясно, че всички те, заедно с жабите-марионетки и гласа на хипопотама изнесоха такъв концерт, с помощта на който се изразходва толкова количество енергия от страна на посетителите, че техните родители, спокойно биха завършили деня си в тишина.

А именно такава цареше по време на спектакъла „Цар Шушумига“ по пиесата на Константин Илиев, поставена от Пазарджишкия театър. Това е представлението, в което драматични актьори хващат куклите и не само заиграват с тях, а успяват да ги накарат да оживеят в един различен и непознат за нас свят. Още самото заглавие на пиесата придава загадъчност, която ни кара да притаим дъх и да посрещнем над 50 кукли на сцената, превърната в „подземно царство“. Долу, дълбоко в тунелите, в тъмнината се крият различни същества, от които не знаем какво можем да очакваме. А какво по-плашещо от това? Всичко започва с появата на едно невинно момиченце, което случай-

но попада в долната земя. Но такъв тип начала могат да бъдат присъщи и за филм на ужасите и затова представлението трудно би могло да се препоръча за деца по определена възраст. Тук се намесват теми като диктатурата, приемствеността на инакомислените и идеята за светлото бъдеще, но ако може то да се случи без намесата на всякакъв лъч светлина. Това е волята на царя (чиято роля изпълнява Добрин Досев) и всекиго, опитал се да ѝ се опълчи, го застига мечът на Смъртта. Цялата сцена е в сивкави тонове, а музиката допълва страховитата атмосфера, поддържана от мултимедия, в която обитават разтягачи се кукли, конници и различни животни, които са под абсолютната власт на техния цар. Парадоксална е цялата обстановка на търсещите Свобода, но сочещи крепостта като неин символ. Символ, който бива превзет след 900 години от едно момиченце, което грабва короната на царя, тъй като я намира за смешна.

А именно на такъв смешен принцип се лекува и лъвският страх в следващото представление „Как се лекува лъвски страх“. Дори и темата за царя присъстваше отново, но този път – като страхливия цар на животните. А те бяха толкова много на сцената!... Цялата джунгла сякаш се беше преселила в пъстри цветове, заедно с дружелобните си двамата кукловоди, които успяваха да раздвижат не само куклите, но и децата в салона. Под формата на песни и танци се търсеше средство, с помощта на което може да се излекува не просто страх, а нещо повече – лъвски страх. А щом за него съществуваше някакъв цар, какво остава за този обикновения, детския страх?! И ето, че актьорите от Драматично-кукления театър „Иван Димов“ в Хасково бяха скрили тайната в римата на текста на Мая Дългъчева. Така че, за да откриете отговора трябва просто да римувате „страх“ със „смях“, както децата не спираха да правят поне за тези няколко дни, на които успях да присъствам, и така донесоха на представлението наградата на публиката! ■